

TẠP CHÍ KHOA HỌC
PHÁT TRIỂN
NHÂN LỰC

SCIENTIFIC JOURNAL OF
HUMAN RESOURCE
DEVELOPMENT

HOCHIMINH CITY CADRE ACADEMY

01⁽¹⁹⁾

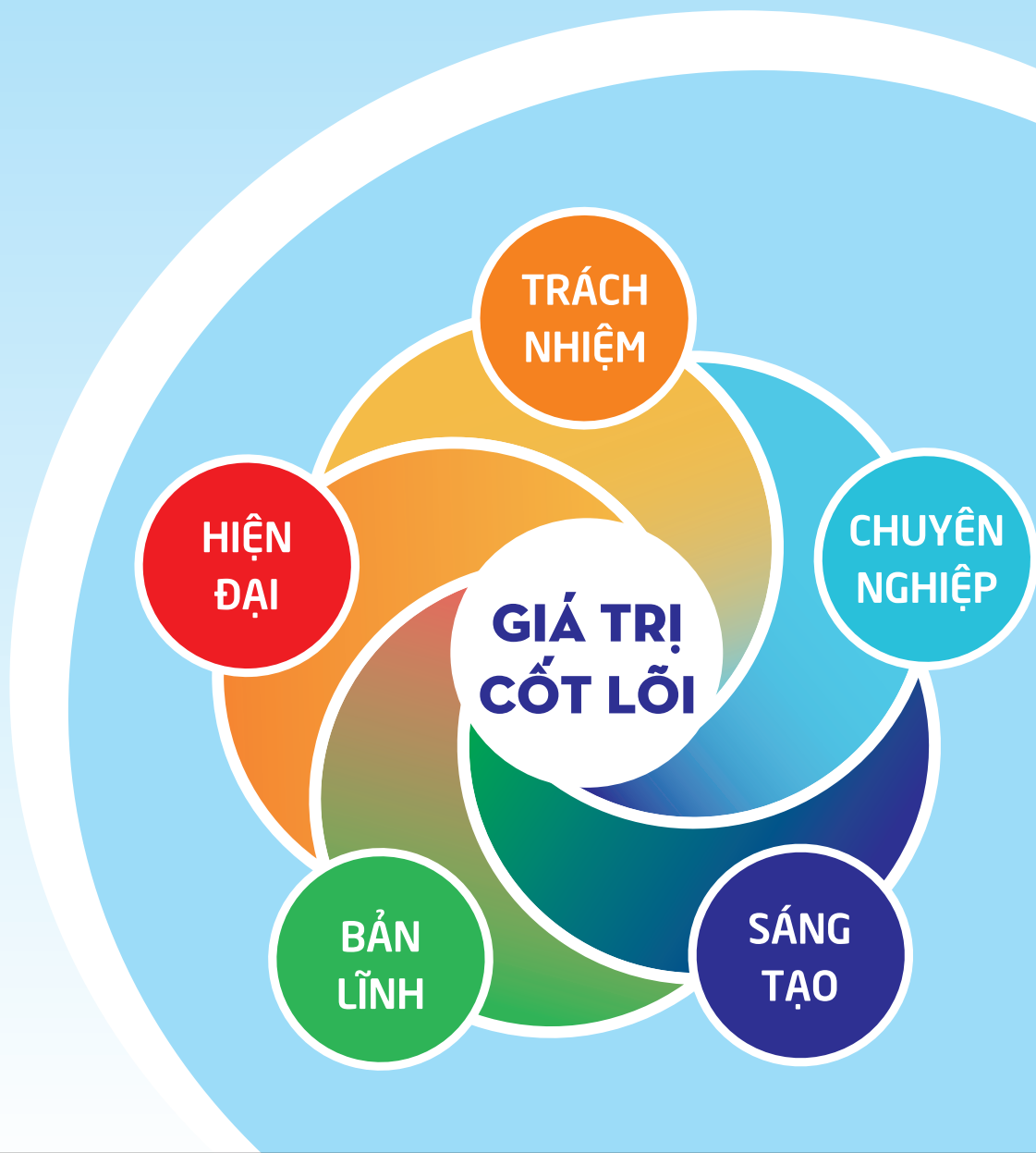
2025

TÂM NHÌN

Học viện là trung tâm đào tạo, bồi dưỡng lãnh đạo cao cấp của Thành phố Hồ Chí Minh góp phần kiến tạo phát triển đất nước và là trường chính trị đạt chuẩn quốc gia.

SỨ MẠNG

Học viện là đơn vị nòng cốt tham gia Chương trình nâng cao chất lượng nguồn nhân lực; chủ lực tham gia nghiên cứu khoa học, cung cấp cơ sở lý luận, tổng kết thực tiễn, đề xuất về định hướng, chiến lược, chính sách phát triển và là nơi cung cấp những nhà lãnh đạo quản lý ưu tú cho Thành phố Hồ Chí Minh.

Tổng biên tập

TS. Đoàn Nguyễn Thùy Trang

Hội đồng biên tập

PGS.TS. Nguyễn Tấn Phát

(Chủ tịch)

PGS.TS. Nguyễn Văn Y

(Phó Chủ tịch)

PGS.TS. Nguyễn Duy Bắc

PGS.TS. Nguyễn Minh Tuấn

PGS.TS. Vũ Tình

PGS.TS. Vũ Thanh Sơn

PGS.TS. Trương Thị Hiền

PGS.TS. Trần Hoàng Ngân

TS. Bùi Thị Ngọc Trang

TS. Bùi Ngọc Hiến

TS. Phan Hải Hồ

TS. Trần Thị Hà Văn

TS. Lê Thị Hồng Hà

TS. Phạm Ngọc Lợi

TS. Trần Tuấn Duy

TS. Lê Thị Trúc Anh

TS. Đoàn Nguyễn Thùy Trang

Giấy phép xuất bản

SỐ 551/GP-BTTTT do

Bộ Thông tin và Truyền thông

cấp ngày 26/11/2020, khổ 19 x 27cm

In tại Công ty TNHH Thiết Kế In Ấn

Phạm Hiến (57 Đường 35,

P. Bình Trưng Tây, TP. Thủ Đức)

Giá: 150.000đ**MỤC LỤC****PGS.TS. Nguyễn Văn Y**

Nhận diện và đấu tranh với thông tin sai lệch trong tiến trình tinh gọn bộ máy hệ thống chính trị Việt Nam hiện nay5

TS. Trần Thị Hà Văn, ThS. Tạ Châu Phú

Thực hành tiết kiệm, chống lãng phí - nhiệm vụ chính trị cấp thiết cần làm ngay 17

TS. Trần Tuấn Duy

Phát huy bản sắc ngoại giao “cây tre Việt Nam” góp phần xây dựng và bảo vệ Tổ quốc hiện nay25

TS. Nguyễn Minh Nhựt

Tăng cường thực hiện lồng ghép giới trong chính sách an sinh xã hội - giải pháp thúc đẩy bình đẳng giới bền vững33

ThS. Võ Châu Loan

Phát huy di sản không gian văn hóa công chiến Tây Nguyên trong hoạt động du lịch47

TS. Hoàng Văn Tú

Vận dụng phương pháp luận về xây dựng đạo đức cách mạng trong tác phẩm “Sửa đổi lối làm việc” vào xây dựng phong cách người giảng viên trường chính trị chuẩn mức 2 tại Học viện Cán bộ Thành phố Hồ Chí Minh59

TS. Đinh Văn Trọng, CN. Hồ Trương Nhật Trúc

Phát triển khu công nghệ cao ở Thành phố Đà Nẵng - thực trạng và giải pháp71

TS. Trần Thanh Long, TS. Lê Thị Kim Huệ

Một số vấn đề lý luận về phát triển năng lực tự học cho sinh viên đại học80

ThS. Ngô Thị Thu Hiền

Phát triển nguồn nhân lực giỏi ngoại ngữ cho Thành phố Hồ Chí Minh trong kỷ nguyên mới93

ThS. Tạ Châu Phú

Những yếu tố cốt lõi để Việt Nam phát triển bền vững trong tương lai 106

ThS. Ngô Đức Hồng, ThS. Đinh Hoài Phúc

Bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa phi vật thể nghệ thuật đờn ca tài tử Nam Bộ trên địa bàn tỉnh Bạc Liêu hiện nay ... 115

ThS. Hồ Diệu Huyền

Kinh nghiệm từ thực tiễn thực hiện vai trò của phụ nữ trong gia đình và cộng đồng tại Nhật Bản và hàm ý chính sách đối với Việt Nam 126

SCIENTIFIC JOURNAL OF HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT

p-ISSN 3030-4288

Head office: 324 Chu Van An St., W.12,
Binh Thanh Dist, Ho Chi Minh City
Tel: 0907 232 931
Email: tapchi@hcmca.edu.vn

No.01 (19) 2025

FEBRUARY + APRIL/2025

Editor - In - Chief

PhD. Doan Nguyen Thuy Trang

Editorial Council

Assoc.Prof.PhD. Nguyen Tan Phat

(Chairman)

Assoc.Prof.PhD. Nguyen Van Y

(Vice chairman)

Assoc.Prof.PhD. Nguyen Duy Bac

Assoc.Prof.PhD. Nguyen Minh Tuan

Assoc.Prof.PhD. Vu Tinh

Assoc.Prof. PhD. Vu Thanh Son

Assoc.Prof. PhD. Truong Thi Hien

Assoc.Prof.PhD. Tran Hoang Ngan

PhD. Bui Thi Ngoc Trang

PhD. Bui Ngoc Hien

PhD. Phan Hai Ho

PhD. Tran Thi Ha Van

PhD. Le Thi Hong Ha

PhD. Pham Ngoc Loi

PhD. Tran Tuan Duy

PhD. Le Thi Truc Anh

PhD. Doan Nguyen Thuy Trang

Issue license

No 551/GP - BTTTT, issued
on 26 November 2020

by Ministry of Information and Media

Printed at:

Pham Hien Printing Design Co., Ltd
(57 street 35, ward Binh Trung Tay,
Thu Duc city)

Price: 150.000 VND

CONTENTS

Assoc.Prof.PhD. Nguyen Van Y

Identifying and combating distorted information in the process of streamlining the political system of Vietnam today5

PhD. Tran Thi Ha Van, MA. Ta Chau Phu

Practising economy and combating waste - urgent political tasks that need to be done forthwith17

PhD. Tran Tuan Duy

Promoting the identity of Vietnam's "Bamboo diplomacy" in order to contribute to the cause of building and protecting the country today25

PhD. Nguyen Minh Nhut

Strengthening the implementation of gender integration in social welfare policies - solutions to promoting sustainable gender equality33

MA. Vo Chau Loan

Promoting the heritage of central highlands gong-culture space in tourism activities47

PhD. Hoang Van Tu

Applying the methodology on shaping revolutionary morality in the work "Modifying working style" to building the lecturers' manners at standard level 2 Ho Chi Minh City Cadre Academy59

PhD. Dinh Van Trong, Ho Truong Nhat Truc

Developing the high-tech park in Da Nang City - current situation and solutions71

PhD. Tran Thanh Long, PhD. Le Thi Kim Hue

Some theoretical issues on developing self-learning ability for university students80

MA. Ngo Thi Thu Hien

Developing human resources with proficiency in foreign languages for Ho Chi Minh City in the new era93

MA. Ta Chau Phu

The core factors for Vietnam's sustainable development in the future106

MA. Ngo Duc Hong, MA. Dinh Hoai Phuc

Preserving and promoting the value of the intangible cultural heritage of Southern Vietnamese Amateur Music in Bac Lieu province today115

MA. Ho Dieu Huyen

Experiences from Practical Implementation of Women's Roles in the Family and Community in Japan and Policy Implications for Vietnam126

BẢO TỒN VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ DI SẢN VĂN HÓA PHI VẬT THỂ NGHỆ THUẬT ĐỜN CA TÀI TỬ NAM BỘ TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH BẠC LIÊU HIỆN NAY

Ngày nhận bài: 04/01/2025; ngày nhận lại bài: 18/01/2025; ngày duyệt đăng: 25/02/2025

NGÔ ĐỨC HỒNG^(*), ĐINH HOÀI PHÚC^(**)

TÓM TẮT

Bạc Liêu là vùng đất phát triển mạnh bộ môn nghệ thuật đờn ca tài tử gắn với tên tuổi của cố nhạc sĩ Cao Văn Lầu, góp phần định hình hai thể loại ra đời sau đó là vọng cổ và cải lương. Do vậy, hiện nay tỉnh Bạc Liêu cần quan tâm, chú trọng nhiều hơn việc bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa phi vật thể của loại hình nghệ thuật này, góp phần thu hút khách du lịch trong, ngoài tỉnh và phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh.

Từ khóa: bảo tồn, phát huy, di sản, đờn ca tài tử, Bạc Liêu.

ABSTRACT

Bac Lieu is a region that has strongly developed the art of “đờn ca tài tử,” associated with the name of the late musician and composer Cao Van Lau contributing to the formation of two subsequent genres: “vọng cổ” and “cải lương.” Therefore, Bac Lieu province needs to pay more attention to preserving and promoting the value of the intangible cultural heritage of this art form, which contributes to attracting tourists both from within and outside the province and to developing the province’s socio-economic conditions.

Keywords: preserve, promote, heritage, đờn ca tài tử (Southern Vietnamese Amateur Music), Bac Lieu

1. Đặt vấn đề

Bạc Liêu, vùng đất được mệnh danh là cái nôi của đờn ca tài tử, tự hào với những nghệ nhân tài danh, tiêu biểu là cố nghệ sĩ Sáu Lầu với bản Dạ cổ hoài lang. Dạ cổ hoài lang được xem là kiệt tác vượt thời gian hơn một thế kỷ cho đến nay vẫn đóng vai trò cốt lõi trong nghệ thuật đờn ca tài tử và sân khấu cải lương Nam Bộ. Mặc dù cho đến nay bộ môn nghệ thuật đờn ca tài tử vẫn thu hút đông đảo khán giả, đặc biệt ở các tỉnh vùng đồng bằng sông Cửu Long, tuy nhiên, bộ môn nghệ thuật này đã và đang đối mặt với thách thức về sự quan tâm của giới trẻ và việc kế thừa, phát huy giá trị văn hóa nghệ thuật. Vì vậy, việc bảo tồn và phát huy di sản văn hóa phi vật thể nghệ thuật đờn ca tài tử

(*) Thạc sĩ Trường Đại học Tây Đô

(**) Thạc sĩ, giảng viên Khoa Lý luận cơ sở, Trường Chính trị tỉnh Sóc Trăng, dinghoaiphuc@truongchinhtrisoctrang.edu.vn

ở Bạc Liêu là một trong những việc làm có ý nghĩa thiết thực, qua đó nhằm gìn giữ bản sắc văn hóa đặc trưng của tỉnh nói riêng và vùng đồng bằng sông Cửu Long nói chung.

2. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết được thực hiện với phương pháp nghiên cứu tổng hợp, phân tích, so sánh và thống kê từ các nguồn tài liệu thứ cấp về lịch sử - văn hóa nghệ thuật truyền thống Việt Nam, các văn bản của cơ quan quản lý nhà nước (như: Kế hoạch, Đề án của Ủy ban Nhân dân tỉnh Bạc Liêu về bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa phi vật thể nghệ thuật đờn ca tài tử Nam Bộ trên địa bàn tỉnh Bạc Liêu, Báo cáo số 259/BC-UBND về kết quả triển khai thực hiện đề án bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa phi vật thể nghệ thuật đờn ca tài tử Nam Bộ trên địa bàn tỉnh Bạc Liêu). Trên cơ sở đó, hệ thống hóa, đề xuất những giải pháp nhằm tiếp tục phát huy và bảo tồn nghệ thuật đờn ca tài tử Nam Bộ.

3. Kết quả nghiên cứu và thảo luận

3.1. Nguồn gốc và tiến trình phát triển nghệ thuật đờn ca tài tử Nam Bộ

Đờn ca tài tử ra đời chính xác vào năm nào thì chưa có tài liệu xác định cụ thể. Loại hình nghệ thuật này xuất hiện vào nửa cuối thế kỷ XIX và phát triển mạnh vào cuối thế kỷ ở Nam Bộ. Loại hình này được hình thành từ sự kết hợp giữa nhã nhạc cung đình Huế, ca Huế, nhạc lễ Nam Bộ, những câu hò điệu lý và văn học dân gian Nam Bộ. Đến đầu thế kỷ XX, đờn ca tài tử trở thành món ăn tinh thần quan trọng của người dân Nam Bộ. Khi ấy, đờn ca tài tử được bạn bè quốc tế biết đến, cụ thể là vào năm 1900 ở Hội chợ thế giới Paris và năm 1906 ở Hội chợ thuộc địa do Pháp tổ chức tại thành phố Marseille (miền Nam nước Pháp). Đây có thể xem là một cơ hội không chỉ để đờn ca tài tử được quốc tế biết đến, mà còn là dịp giao lưu, cọ xát những loại hình âm nhạc khác của thế giới để từng bước khẳng định tên tuổi của bộ môn nghệ thuật này.

Đúng như tên gọi, *đờn ca tài tử* bao gồm *đờn* và *ca*. Tiếng đờn và giọng ca hòa quyện vào nhau để truyền tải tâm tư, tình cảm, kể kể những câu chuyện (tự sự) đến người nghe. Trong những buổi nông nhàn, người dân trong xóm, người mang đờn, người góp giọng ca, dưới trăng thanh gió mát cùng vui cuộc đờn ca. Những nhà phú quý thì mời một nhóm nhạc tài tử đến ca góp vui trong những buổi tiệc tùng của gia đình. Trong đờn ca tài tử, người đờn và người ca ăn mặc như đời thường, không chút cầu kỳ, ngồi tại chỗ để đờn và ca. Dần dần, vì nội dung bài ca là tự sự, có những tình tiết đối đáp giữa các nhân vật, nên người ca bèn đứng dậy vừa ca vừa sử dụng điệu bộ để diễn tả nội dung bài ca. Xem đây là một cách đờn ca tài tử mới được hình thành mà ngày nay chúng ta gọi là *ca ra bộ*. Rồi từ *ca ra bộ*, kết hợp cùng với sự kế thừa của hát bội, cách dàn dựng sân khấu của kịch Pháp, người Nam Bộ đã cho ra đời một loại hình nghệ thuật mới vào năm 1918: *cải lương*. Như vậy, đờn ca tài tử và cải lương có mối quan hệ mật thiết và đều là những loại hình nghệ thuật tiêu biểu của miền Nam.

Đờn ca tài tử là một di sản đồ sộ mà ông cha đã tạo ra để cháu con hưởng dụng. Những

tên tuổi nổi tiếng đại diện cho đờn ca tài tử mà ai cũng biết có thể kể đến: Chín Trích, Sáu Tùng, Vĩnh Bảo, Hai Thơm, Hai Biểu, Năm Cơ, Văn Vĩ, Bảy Bá, Cô Năm Cần Thơ, Bạch Huệ... Tức là, đờn ca tài tử đã để lại cho đời nhiều thầy đờn với ngón đờn độc đáo, nhiều người ca có cách ca đúng điệu tài tử (đậm chất chân phương, gần gũi, đúng bài đúng bản). Đờn ca tài tử sử dụng nhạc cụ rất đa dạng. Ban đầu, hình thức song tuyệt gồm đàn kìm và đàn tranh được sử dụng phổ biến. Rồi 3 cây thì là tam tuyệt, mà 4 cây thì là tứ tuyệt, 5 cây thì là ngũ tuyệt... Trong giai đoạn đầu, người dân ưa chuộng hình thức tứ tuyệt gồm đàn kìm, đàn cò, đàn tranh và đàn bầu. Theo thời gian, cây guitar phương Tây đã được người miền Nam cải tạo thành guitar phím lõm và bắt đầu sử dụng trong dàn nhạc đờn ca tài tử. Guitar phím lõm dần trở thành nhạc cụ đảm nhiệm thêm vai trò giữ nhịp bằng song lang mà trước kia người cầm đờn kìm giữ. Đây cũng là minh chứng cho tính mở của đờn ca tài tử. Guitar phím lõm ngày càng được ưa chuộng, trong đờn ca tài tử lẫn sân khấu cải lương. Ngày nay, có những cuộc chơi đờn ca tài tử, chỉ cần một cây guitar phím lõm và một chiếc song lang là đã đủ.

Sự thay đổi của thời đại và cách sống đòi hỏi nghệ thuật cũng phải thích nghi để phù hợp. Tuy nhiên, nếu tự điều chỉnh để đánh mất cốt lõi, bản chất, để biến thành cái khác thì cần phải xem lại. Đờn ca tài tử theo thời gian cũng có nhiều thay đổi, từ cách đờn đến cách ca, từ không gian sinh hoạt đến cách ăn mặc, có những cái được và có những cái cần chú ý, như chuyện đờn ca tài tử bị biến tướng, thiếu người đờn và người ca, chịu tác động của quá trình thương mại hóa... Tuy vậy, hiện tại, đờn ca tài tử vẫn bám sâu vào đời sống dân gian, vẫn được nhiều người yêu thích, nhiều câu lạc bộ ở thành thị và nông thôn được thành lập, các cuộc vui chơi đờn ca vẫn liên tiếp được người dân tổ chức cùng nhau. Đờn ca tài tử, trong làn sóng du nhập của nhiều loại hình giải trí nước ngoài, vẫn còn là một yếu tố quan trọng trong đời sống Nam Bộ. Trong lịch sử hình thành và phát triển vùng đất Nam Bộ hơn 300 năm, đờn ca tài tử chỉ chiếm phân nửa thời gian ấy. Tuy nhiên, đến hiện tại, đây vẫn luôn là loại hình âm nhạc dân gian đặc trưng của miền Nam. Đờn ca tài tử là hơi thở, là tiếng lòng, là đời sống, là bản chất của người Nam Bộ.

Tầm ảnh hưởng của đờn ca tài tử không chỉ ở 21 tỉnh, thành miền Nam, mà trước kia đã có mặt và được yêu thích ở miền Bắc. Tại Hà Nội những năm 1960, đã có những cuộc chơi đờn ca tài tử quy tụ những tay đờn, giọng ca từ miền Nam ra kết hợp với dân miền Bắc. Công Thành, Tấn Đạt, Kim Nhụy, Văn Hai... là những người chơi đờn ca tài tử tiêu biểu ở Hà Nội trong những năm 1960. Hay như hiện tại, đờn ca tài tử rất được ưa chuộng tại Phú Yên. Câu lạc bộ đờn ca tài tử của tỉnh này hiện hoạt động rất mạnh, người Phú Yên chơi đờn ca tài tử bằng niềm say mê đặc biệt. Đờn ca tài tử không chỉ ảnh hưởng trong nước, mà uy tín đã được thế giới công nhận vào tháng 12/2013, UNESCO đã chính thức ghi tên đờn ca tài tử vào danh sách di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại.

Thời gian trôi qua, mọi thứ thay đổi. Đờn ca tài tử cũng có nhiều thay đổi như đã nói

ở trên, nhưng loại hình này xưa nay vẫn thuộc về hồn cốt của người miền Nam. Khi bàn về đờn ca tài tử trước đây, nhà nghiên cứu văn hoá Sơn Nam nhận định: “Nhạc tài tử, tuồng cải lương thu hút đa số đồng bào, luôn cả giới trí thức Tây học” (Sơn Nam, 2022).

3.2. Thực trạng công tác bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa phi vật thể nghệ thuật đờn ca tài tử Nam Bộ trên địa bàn tỉnh Bạc Liêu hiện nay

3.2.1. Những kết quả đạt được

Có thể khẳng định một điều chắc chắn rằng việc bảo tồn nghệ thuật đờn ca tài tử đã được Bạc Liêu chú tâm ngay từ trước khi được UNESCO vinh danh là di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại. Tuy nhiên, trong giai đoạn hiện nay, đứng trước những tác động to lớn của quá trình hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng cùng với sự phát triển mạnh mẽ của cuộc cách mạng khoa học lần thứ tư thì nghệ thuật đờn ca tài tử hiện tại đang dần bị mai một, chưa được quan tâm và đầu tư đúng mức. Do vậy, để bộ môn nghệ thuật này được giữ gìn và phát huy thì Ủy ban Nhân dân tỉnh Bạc Liêu đã ban hành Đề án bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa phi vật thể nghệ thuật đờn ca tài tử Nam Bộ trên địa bàn tỉnh Bạc Liêu giai đoạn 2021 - 2025. Từ khi ban hành đề án và đi vào triển khai thực hiện thì công tác bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa phi vật thể nghệ thuật đờn ca tài tử Nam Bộ trên địa bàn tỉnh Bạc Liêu đã đạt những kết quả quan trọng.

Thứ nhất, về công tác tuyên truyền, vận động

Xây dựng chuyên mục Đờn ca tài tử phát trên sóng phát thanh truyền hình tỉnh mỗi tháng 1 kỳ; Thực hiện phát sóng 5 kỳ chương trình “Báu vật đất phương Nam” nhằm giới thiệu và truyền dạy nghệ thuật đờn ca tài tử Nam Bộ.

Thực hiện 12 chuyên trang về công tác bảo tồn và phát huy giá trị nghệ thuật đờn ca tài tử (2021 - 2022) trên Báo Bạc Liêu.

Cung cấp 41 bộ (04 đĩa DVD/bộ) tài liệu hướng dẫn và truyền dạy “Bảo tồn, phát huy và phát triển bền vững nghệ thuật đờn ca tài tử Nam Bộ” cho Ủy ban Nhân dân các huyện, thị xã, thành phố (05 bộ/đơn vị); Liên hiệp các Hội Văn học - Nghệ thuật tỉnh, Ban Quản lý di tích tỉnh, Trung tâm Văn hóa tỉnh, Bảo tàng tỉnh, Thư viện tỉnh, Nhà hát Cao Văn Lầu (01 bộ/đơn vị) để các đơn vị phổ biến, tuyên truyền rộng rãi đến cán bộ, công chức, viên chức, người lao động, bạn đọc, hội viên, thành viên Câu lạc bộ Đờn ca tài tử thuộc sự quản lý của đơn vị.

Thực hiện in các ấn phẩm, đồ lưu niệm liên quan đến nghệ thuật đờn ca tài tử Nam bộ (300 cuốn sổ tay “Tìm hiểu nghệ thuật đờn ca tài tử Nam Bộ” và 300 đĩa DVD 20 bản tổ Đờn ca tài tử) để tặng cho các đại biểu tham gia Hội nghị bảo vệ và phát huy giá trị di sản thế giới của Việt Nam vì sự phát triển bền vững (Ủy ban Nhân dân tỉnh Bạc Liêu, 2023).

Trong thời gian qua, tại các huyện, thị xã, thành phố trên địa bàn tỉnh đã thực hiện hơn 1.500 lượt tuyên truyền về bảo tồn, phát huy giá trị di sản văn hóa phi vật thể nghệ thuật đờn ca tài tử, thu hút hơn 100.000 lượt người tham dự; phát hành trên 500 ấn phẩm phục

vụ công tác nghiên cứu và tìm hiểu về nghệ thuật đờn ca tài tử; xây dựng 30 cụm pano và 2.248 băng rôn tuyên truyền; in và phát hành hơn 11.000 tờ rơi, 2.500 quyển đặc sản; phối hợp với các cơ quan, báo, đài trong và ngoài tỉnh xây dựng 12 chuyên mục, phóng sự, 18 tin, bài viết nhằm quảng bá, giới thiệu loại hình nghệ thuật đờn ca tài tử Nam bộ trong cả nước như: Đài Truyền hình Thành phố Hồ Chí Minh (HTV9), Đài Truyền hình Việt Nam (VTV1), Đài Phát thanh- truyền hình Bà Rịa Vũng Tàu (HD BRT), Đài Phát thanh - truyền hình Vĩnh Long (THVL), Đài Phát thanh - truyền hình Bình Dương (BTV)... (Ủy ban Nhân dân tỉnh Bạc Liêu, 2023)

Bên cạnh đó, Sở Văn hóa, thông tin, thể thao và du lịch tỉnh Bạc Liêu tích cực tuyên truyền, quảng bá giá trị di sản văn hóa phi vật thể nghệ thuật đờn ca tài tử Nam Bộ trên các nền tảng thông tin đa dạng. Công tác này bao gồm việc xây dựng và phát hành tin, bài trên cổng thông tin điện tử tỉnh, cổng thông tin điện tử Sở, tạp chí văn hóa - văn nghệ, cũng như các phương tiện truyền thông địa phương. Mục tiêu hướng đến là nâng cao nhận thức cộng đồng về bảo tồn và phát huy di sản quý báu này. Song song đó, việc quảng bá tích cực nhằm thúc đẩy sự phát triển mạnh mẽ, bền vững của phong trào đờn ca tài tử, đáp ứng nhu cầu ngày càng cao của du khách trong và ngoài nước. Nhờ vậy, năng lực và tinh thần trách nhiệm của người dân được nâng cao đáng kể.

Thứ hai, hướng dẫn, truyền dạy nghệ thuật đờn ca tài tử Nam Bộ

Thực hiện theo mục tiêu của Đề án bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hoá phi vật thể nghệ thuật đờn ca tài tử Nam Bộ trên địa bàn tỉnh Bạc Liêu giai đoạn 2021 - 2025, mỗi năm đều tổ chức các lớp truyền dạy nghệ thuật đờn ca tài tử Nam bộ, từ đó phát huy tốt giá trị di sản văn hoá phi vật thể của bộ môn nghệ thuật này, cụ thể:

Bảng 1: Bảng thống kê tổ chức các lớp truyền dạy nghệ thuật đờn ca tài tử Nam Bộ

Năm	Nội dung	Số lượng lớp	Số lượng học viên	Địa điểm
2018	Mở lớp tìm hiểu đờn ca tài tử trong lực lượng học sinh	06	237	Trường Tiểu học Phùng Ngọc Liêm, Phường 7, Phường 2, xã Hiệp Thành, xã Hiệp Thành 1, xã Thuận Hòa.
2019	Mở lớp đờn ca tài tử	05	500	Huyện Vĩnh Lợi, Đông Hải, Phước Long, thị xã Giá Rai, thành phố Bạc Liêu.

2020	Mở lớp dạy ca bài Dạ cổ hoài lang, vọng cổ nhịp 4, nhịp 8, nhịp 16 và một số điệu thức trong 20 bản tổ	01	70	Thành phố Bạc Liêu.
2021	Mở lớp hướng dẫn 20 bản tổ đờn ca tài tử	07	500	tại các huyện, thị xã, thành phố trên địa bàn tỉnh Bạc Liêu
2022	Mở lớp dạy 20 bản tổ đờn ca tài tử	02	140	Thành phố Bạc Liêu.
2024	Mở lớp hướng dẫn 20 bản tổ đờn ca tài tử	06	300	Huyện Phước Long, thị xã Giá Rai, Hòa Bình, Đông Hải, Hồng Dân, thành phố Bạc Liêu.

Nguồn: Tác giả tổng hợp

Thứ ba, tổ chức, tham gia các hội thi, liên hoan văn hóa, nghệ thuật

Công tác tổ chức và tham gia hội thi, liên hoan đờn ca tài tử cũng được tỉnh Bạc Liêu quan tâm, từ đó Ủy ban Nhân dân tỉnh đã tổ chức thành công Liên hoan đờn ca tài tử cũng như tham gia hội thi, liên hoan đờn ca tài tử tại các địa phương và đạt được những kết quả nổi bật, cụ thể:

Năm	Nội dung	Số lượng đội và CLB	Địa điểm	Kết quả
2018	Tổ chức Liên hoan đờn ca tài tử 3 tỉnh Bạc Liêu - Sóc Trăng - Cà Mau	6 đội đờn ca tài tử	Tỉnh Bạc Liêu	Đội đờn ca tài tử của tỉnh Bạc Liêu, tỉnh Tiền Giang và tỉnh Sóc Trăng đạt Giải A; Đội đờn ca tài tử của tỉnh Bình Dương, tỉnh Cà Mau và tỉnh Vĩnh Long đạt giải B
2019	Liên hoan đờn ca tài tử 3 tỉnh Bạc Liêu - Sóc Trăng - Cà Mau		Thị xã Ngã Năm, Sóc Trăng	Đội đờn ca tài tử tỉnh Bạc Liêu đạt giải A

2020	Tổ chức Liên hoan đờn ca tài tử 3 tỉnh Bạc Liêu - Sóc Trăng - Cà Mau	11 CLB, nhóm Đờn ca tài tử	Tỉnh Cà Mau	Đội đờn ca tài tử tỉnh Bạc Liêu đạt giải A
2021	Liên hoan đờn ca tài tử 3 tỉnh Bạc Liêu - Sóc Trăng - Cà Mau	08 Đội đờn ca tài tử	Tỉnh Bạc Liêu	Đội đờn ca tài tử của tỉnh Bạc Liêu, tỉnh Long An và thành phố Hồ Chí Minh đạt Giải A; Đội đờn ca tài tử của tỉnh Sóc Trăng, tỉnh Cà Mau, tỉnh Hậu Giang, tỉnh Kiên Giang và Câu lạc bộ Đờn ca tài tử Âm vang Dạ cổ đạt giải B
2024	Tổ chức Liên hoan đờn ca tài tử Nam bộ	10 Câu lạc bộ Đờn ca tài tử	Tỉnh Bạc Liêu	Giải A cho đơn vị thị xã Giá Rai; giải B cho đơn vị huyện Phước Long và huyện Đông Hải. Ngoài ra, Ban Tổ chức còn trao 7 giải C cho các đội tham gia Liên hoan.

Nguồn: Tác giả tổng hợp

Thứ tư, hoạt động của các Câu lạc bộ đờn ca tài tử

Công tác bảo tồn và phát huy giá trị nghệ thuật đờn ca tài tử Nam bộ ở các địa phương đạt hiệu quả đáng kể, hơn 300 câu lạc bộ với hơn 3.000 thành viên. Các câu lạc bộ này tích cực tham gia các hoạt động giao lưu, biểu diễn nghệ thuật do chính quyền các cấp tổ chức, góp phần duy trì và lan tỏa nét đẹp văn hóa truyền thống.

Ngành du lịch địa phương cũng tích cực đưa đờn ca tài tử vào phục vụ du khách, tạo thêm điểm nhấn thu hút. Song song đó, phong trào này còn được hưởng ứng rộng rãi tại các khu dân cư, làm giàu thêm đời sống văn hóa cộng đồng.

Chính quyền địa phương tạo điều kiện thuận lợi để các nghệ nhân được xét tặng danh hiệu nghệ nhân ưu tú và nghệ nhân Nhân dân. Hiện nay, tỉnh đã có 22 nghệ nhân được phong tặng danh hiệu cao quý này, trong đó 21 nghệ nhân thuộc lĩnh vực trình diễn dân gian đờn ca tài tử Nam bộ. Việc nâng cao chất lượng hoạt động các câu lạc bộ được chú trọng, kết hợp với các hoạt động văn hóa cộng đồng khác, tạo điều kiện cho nghệ nhân, nhạc công tham gia các lớp tập huấn nâng cao trình độ chuyên môn và sáng tạo nghệ thuật. Đờn ca tài tử được tích cực đưa vào các trung tâm văn hóa, nhà văn hóa cộng đồng, góp phần vào phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới và đô thị

văn minh”.

Các địa phương trên địa bàn tỉnh đã thực hiện kế hoạch kiểm kê, sưu tầm, tư liệu hóa các bài, bản đờn ca tài tử ca ngợi về quê hương Bạc Liêu: huyện Vĩnh Lợi đã phục hồi và lưu truyền 50 bài trong 20 bản tổ; xây dựng chương trình Đờn ca tài tử gắn với phát triển du lịch và đưa các chương trình nghệ thuật có đầu tư về chất lượng và kỹ thuật nhằm phục vụ du khách đến tham quan; lồng ghép hoạt động nghệ thuật đờn ca tài tử vào trong sinh hoạt văn hóa tín ngưỡng trong các lễ hội,....

Các địa phương thường xuyên quan tâm, hỗ trợ kinh phí hoạt động và đời sống của thành viên các Câu lạc bộ đờn ca tài tử như:

Ủy ban Nhân dân thành phố Bạc Liêu chỉ đạo Ủy ban Nhân dân các phường, xã cân đối hỗ trợ kinh phí hoạt động cho các câu lạc bộ đờn ca tài tử mỗi tháng từ 300.000 đồng đến 500.000 đồng; hỗ trợ kinh phí cho các câu lạc bộ đờn ca tài tử của thành phố tham gia hội thi, hội diễn; vận động các nguồn xã hội hóa hỗ trợ gạo và nhu yếu phẩm cho các thành viên trong câu lạc bộ có hoàn cảnh khó khăn nhân dịp lễ, tết.

Ủy ban Nhân dân huyện Phước Long hỗ trợ 6.000.000 đồng/năm để các Câu lạc bộ đờn ca tài tử duy trì sinh hoạt; đồng thời, trích 6.000.000 đồng để thực hiện công tác tuyên truyền về nâng cao nhận thức trong quần chúng nhân dân về đờn ca tài tử (Ủy Ban Nhân dân tỉnh Bạc Liêu, 2023).

Hàng năm, các huyện, thị xã, thành phố duy trì tổ chức các hội thi, liên hoan, hội diễn nghệ thuật quần chúng để các nghệ nhân không chuyên có dịp gặp gỡ, giao lưu, trao đổi kinh nghiệm và tạo sân chơi lành mạnh trong nhân dân. Cụ thể:

Thành phố Bạc Liêu tổ chức 25 cuộc giao lưu giữa các Câu lạc bộ đờn ca tài tử thành phố và Câu lạc bộ đờn ca tài tử phường, xã, với 1.250 nghệ nhân tham gia; tổ chức liên hoan đờn ca tài tử thành phố Bạc Liêu. Huyện Phước Long tổ chức 60 cuộc giao lưu giữa các Câu lạc bộ đờn ca tài tử giữa các xã, thị trấn và các huyện trong tỉnh, thu hút 9.000 lượt người xem. Huyện Đông Hải tổ chức 06 cuộc thi giọng hát hay, thu hút 710 người tham gia dự thi.

3.2.2. Một số hạn chế, khó khăn

Công tác bảo tồn và phát triển di sản văn hóa phi vật thể đờn ca tài tử Nam Bộ tại Bạc Liêu, dù đã đạt được những bước tiến nhất định, vẫn đối mặt nhiều thách thức. Hầu hết, phong trào đờn ca tài tử ở địa phương phát triển tự phát, phần lớn các nghệ nhân đều lớn tuổi, công tác truyền nghề ở một số nơi chưa được quan tâm; kinh phí để duy trì hoạt động chưa đảm bảo, nhất là cấp xã. Sự thiếu quan tâm của giới trẻ đối với đờn ca tài tử, cùng các loại hình nghệ thuật truyền thống khác như hát dân ca, nói thơ, hò... là thực tế đáng báo động. Khán giả chính của bộ môn nghệ thuật này chủ yếu là người trung niên và cao tuổi, dẫn đến khó khăn trong việc đào tạo, truyền nghề cho thế hệ kế cận. Hơn nữa, điều kiện kinh phí eo hẹp và thiếu thôn trang thiết bị hỗ trợ các câu lạc bộ Đờn ca tài tử

cũng đang kim hãm sự phát triển của loại hình nghệ thuật này.

Công tác khôi phục và lưu giữ các bài bản truyền thống, tập quán, tín ngưỡng và lễ hội liên quan đến đờn ca tài tử Nam Bộ còn nhiều hạn chế. Điều kiện về thiết bị để hỗ trợ cho các Câu lạc bộ đờn ca tài tử chưa đáp ứng với tiềm năng phát triển của phong trào.

Việc ứng dụng khoa học và công nghệ trong công tác bảo tồn và phát huy nghệ thuật đờn ca tài tử còn gặp nhiều khó khăn do chưa được đầu tư nghiên cứu về công nghệ hỗ trợ, phát triển. Hoạt động giao lưu nghệ thuật đờn ca tài tử giữa các địa phương chưa được thường xuyên, chủ yếu là ở các tỉnh trong vùng Đồng bằng sông Cửu Long hoặc ở nội bộ trong tỉnh chứ chưa mở rộng giao lưu quốc tế hoặc giữa các vùng với nhau trong cả nước.

3.3. Một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa phi vật thể nghệ thuật đờn ca tài tử Nam Bộ ở tỉnh Bạc Liêu trong thời gian tới

Để khắc phục những khó khăn, hạn chế trên và nâng cao hiệu quả bảo tồn, phát huy giá trị di sản đờn ca tài tử Nam Bộ tại Bạc Liêu, cần tập trung vào một số giải pháp chủ yếu sau:

Một là, tăng cường công tác tuyên truyền, giáo dục, nâng cao nhận thức cộng đồng, đặc biệt là thế hệ trẻ về tầm quan trọng của đờn ca tài tử Nam Bộ. Song song đó, cần đẩy mạnh các hoạt động thông tin, tuyên truyền, giáo dục trong cộng đồng dân cư, tích hợp vào phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới và đô thị văn minh”, nhằm nâng cao nhận thức xã hội về bộ môn nghệ thuật này. Việc này đòi hỏi sự phối hợp chặt chẽ giữa các ban, ngành, đoàn thể và chính quyền địa phương. Thông qua các phương tiện truyền thông đa dạng, các chương trình nghệ thuật hấp dẫn, cùng với các hoạt động trải nghiệm trực tiếp, nhằm thu hút sự quan tâm của giới trẻ.

Hai là, tạo điều kiện thuận lợi cho việc thực hành, sáng tạo và truyền dạy nghệ thuật đờn ca tài tử Nam Bộ trong các gia đình, các nhà trường, câu lạc bộ và cộng đồng nhằm nâng cao đời sống văn hóa tinh thần của cộng đồng và nhân dân địa phương. Để làm được điều này thì cần phải phát huy vai trò của các nghệ nhân đã được Nhà nước phong tặng danh hiệu nghệ nhân ưu tú, nghệ nhân nhân dân tham gia truyền dạy đờn ca tài tử, đồng thời tăng cường mở lớp truyền dạy nghệ thuật đờn ca tài tử Nam Bộ cho đối tượng trẻ, đoàn viên, hội viên, thanh thiếu niên, học sinh, sinh viên; xây dựng kế hoạch phối hợp giữa ngành văn hóa, thể thao và du lịch với giáo dục và đào tạo để đưa bộ môn đờn ca tài tử vào chương trình ngoại khóa của các cấp học. Ngoài ra, cần quan tâm hơn nữa công tác đào tạo nguồn kế thừa để thực hành và truyền dạy nghệ thuật đờn ca tài tử.

Ba là, tăng cường nghiên cứu, ứng dụng khoa học và công nghệ nhằm nâng cao chất lượng, hiệu quả trong nghệ thuật đờn ca tài tử. Cơ quan quản lý chuyên ngành về văn hóa nghệ thuật cần tăng cường nghiên cứu, ứng dụng khoa học và công nghệ nhằm nâng

cao chất lượng, hiệu quả trong nghệ thuật đờn ca tài tử như: hoạt động kiểm kê, sưu tầm, tư liệu hóa, truyền dạy, trình diễn..., nhất là trong hoạt động truyền thông, quảng bá, thông qua đó để bảo tồn và phát huy giá trị nghệ thuật đờn ca tài tử Nam Bộ; đưa nội dung về nghệ thuật đờn ca tài tử Nam Bộ thành một bộ môn đào tạo, bồi dưỡng trong các cơ sở giáo dục, đào tạo của tỉnh.

Bốn là, hỗ trợ cộng đồng khôi phục và lưu giữ các bài bản truyền thống, tập quán, tín ngưỡng và lễ hội liên quan đến đờn ca tài tử Nam Bộ. Các địa phương cần thống nhất giáo trình giảng dạy, tổ chức tập huấn thường xuyên cho nghệ nhân và người truyền dạy, nâng cao chất lượng đào tạo. Đồng thời, cần tìm kiếm các hình thức sinh hoạt mới, hiện đại, phù hợp với xu thế phát triển, nhằm bảo tồn và phát huy giá trị nghệ thuật này trong xã hội đương đại.

Năm là, tăng cường phối hợp với các cơ quan truyền thông, hội nghề nghiệp để tổ chức thường xuyên các chương trình quảng bá đờn ca tài tử Nam Bộ đa dạng hình thức, nhằm nâng cao nhận thức cộng đồng, đặc biệt là giới trẻ, về giá trị nhân văn và khoa học của bộ môn nghệ thuật này. Việc làm này sẽ góp phần khơi dậy tình yêu và sự trân trọng đối với di sản văn hoá phi vật thể quý giá của dân tộc. Mục tiêu hướng tới là tạo dựng một cộng đồng yêu thích và bảo tồn đờn ca tài tử Nam Bộ một cách bền vững.

Sáu là, tăng cường giao lưu nghệ thuật đờn ca tài tử giữa các địa phương thông qua các hoạt động thường niên, từ cấp xã, huyện đến tỉnh và quốc gia. Việc này bao gồm tổ chức liên hoan định kỳ và tạo điều kiện cho nghệ nhân tham gia các sự kiện giao lưu trong và ngoài nước. Đồng thời, mở rộng hợp tác, tích cực tham gia các chương trình, hoạt động giao lưu quốc tế trên lĩnh vực di sản văn hóa, qua đó tuyên truyền, giới thiệu, quảng bá nghệ thuật đờn ca tài tử trong và ngoài nước nhằm tìm kiếm cơ hội hợp tác, liên kết cũng như tranh thủ vận động sự hỗ trợ của các tổ chức quốc tế về bảo tồn di sản văn hóa, nhằm đa dạng hóa các nguồn lực thực hiện công tác bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa nói chung và nghệ thuật đờn ca tài tử nói riêng.

Bảy là, thực hiện chính sách hỗ trợ đặc thù cho nghệ nhân, nghệ sĩ đờn ca tài tử, bao gồm cả kinh phí hoạt động cho các câu lạc bộ và nhóm nghệ thuật địa phương, nhằm đảm bảo sự duy trì và phát triển bền vững của bộ môn nghệ thuật này.

4. Kết luận

Công tác bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa phi vật thể nghệ thuật đờn ca tài tử Nam Bộ ở tỉnh Bạc Liêu trong thời gian qua đã đạt được nhiều kết quả quan trọng. Tuy nhiên, vẫn còn không ít những khó khăn, thách thức đặt ra. Do vậy, để bảo tồn và phát huy nghệ thuật đờn ca tài tử Nam Bộ, Bạc Liêu cần tập trung cải tiến lối đờn, bài bản, nội dung và hình thức biểu diễn. Việc này đòi hỏi sự kế thừa, bổ sung và phát triển sáng tạo, nhằm hoàn thiện nghệ thuật, làm phong phú nội dung mà vẫn giữ nguyên hồn và chất tài tử. Chỉ khi đó, phong trào đờn ca tài tử mới thực sự hồi sinh ở Bạc Liêu và trên phạm vi

rộng hơn, qua đó giữ gìn và phát triển giá trị di sản văn hóa phi vật thể nghệ thuật đờn ca tài tử Nam bộ.

Tài liệu tham khảo

- Huỳnh, C. T. (2021). Bảo tồn và phát huy Đờn ca tài tử ở miền Tây Nam Bộ. *Tạp chí Phát triển Khoa học và Công nghệ*, 18(X3-2015).
- Lê, H. P. (2024). Đờn ca tài tử ở thời đại công nghiệp văn hóa. *Kỷ yếu Tọa đàm khoa học Phát triển công nghiệp văn hóa ở Thành phố Hồ Chí Minh hướng đến mục tiêu xây dựng thành phố sáng tạo*.
- Son, N. (2022). *Đồng bằng sông Cửu Long - Nét sinh hoạt xưa, văn minh miệt vườn*. Thành phố Hồ Chí Minh: Nhà xuất bản Trẻ.
- Trần, V. G. (2002). *Nam Bộ xưa và nay*. Thành phố Hồ Chí Minh: Nhà xuất bản TP. Hồ Chí Minh - Tạp chí Xưa và Nay.
- Trọng, D. (2023). *Về Bạc Liêu nghe đờn ca tài tử*. Truy xuất từ <https://nhandan.vn/ve-bac-lieu-nghe-don-ca-tai-tu-post746987.html>, trích đọc ngày 18/01/2025.
- Trọng, N. (2024). Năm 2024, Bạc Liêu tổ chức mở 6 lớp hướng dẫn 20 bản tổ Đờn ca tài tử trên địa bàn tỉnh. *Sở Văn hóa, Thông tin, Thể thao và Du lịch tỉnh Bạc Liêu*. Truy xuất từ <https://svhttdl.baclieu.gov.vn/vi/-/nam-2024-bac-lieu-to-chuc-mo-6-lop-huong-dan-20-ban-to-don-ca-tai-tu-tren-dia-ban-tinh-bac-lieu>, trích đọc ngày 18/01/2025.
- Ủy ban nhân dân tỉnh Bạc Liêu (2023). *Báo cáo số 259/BC-UBND về kết quả triển khai thực hiện Đề án bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa phi vật thể Nghệ thuật Đờn ca tài tử Nam Bộ trên địa bàn tỉnh Bạc Liêu*.

